

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

I. Kademe (1, 2, 3 ve 4. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ.....	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	6
1. DEĞERLERİMİZ.....	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ.....	9
OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI.....	9
1. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	9
2. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ.....	9
3. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	10
OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	12
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	12
2. HEDEFLERİN YAPISI	14
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR.....	15
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	24

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamlarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüşmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünlüşmesini sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojide temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamaya yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimi etkiler ve bilişsel gelişimden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "BEP" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'de yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

1. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'nın amacı öğrencileri günlük yaşam aktiviteleri sırasında kullanacakları hareket yetkinliği, aktif ve sağlıklı hayat becerileri ile birlikte bireysel ve sosyal becerilerini de geliştirerek II. kademeye hazırlanmalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Doğru duruş alışkanlığı geliştirir.
2. Temel ve birleştirilmiş hareket becerilerini geliştirir.
3. Basit kurallı oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılır.
4. Ritim ve müzik eşliğinde fiziksel etkinlikler katılır.
5. Hareket becerileri ile ilgili kavramları çeşitli fiziksel etkinliklerde kullanır.
6. Sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla oyun, spor ve fiziki etkinliklere düzenli olarak katılır.
7. Bayram, kutlama ve törenlere fiziksel etkinlikler ile katılır.
8. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler yoluyla bireysel becerilerini geliştirir.
9. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler yoluyla sosyal becerilerini geliştirir.

2. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

- Denge
- Yer değiştirme
- Nesne kontrolü
- Koordinasyon

- Su içi beceriler
- Ritim
- Dans
- Bireysel beceriler
- Sosyal beceriler

3. OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı uygulamasında öğretmenler aşağıda sunulan konuları dikkate almalıdırlar:

1. Programın temel ilkeleri, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerinin motor ve hareket gelişim özellikleri ve okula özgü uyarlamalar dikkate alınmalıdır.
2. Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve etkinlikler belirlenirken diğer derslerle ve gündelik hayatla ilişkilendirmeye özen gösterilmelidir.
3. Paydaş rol ve sorumlulukları, yapılabilecek iş birlikleri dikkate alınmalıdır.
4. Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'nın dayandığı temel ilkeler çerçevesinde tüm öğrenme-öğretme süreci yönlendirilmelidir. Bu ilkeler aşağıda sunulmuştur:
 - Öğrencilerin gelişimi bir bütün olarak ele alınmıştır.
 - Öğrencilerin sağlık durumlarını ve bireysel ihtiyaçları dikkate alınmıştır.
 - Günlük yaşamda ihtiyaç duyulan hayat becerilerini destekleyici yapıdadır.
 - Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığını geliştirir.
 - Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır.
 - Eklektik (öğretmen ve öğrenci merkezli) bir yapıdadır.
 - Kaynaştırma/bütünleştirme felsefesine uyumludur.
 - Bireyselleştirmeyi içeren esnek bir yapıdadır.
 - Öğretmen yaratıcılığına dayalıdır.
 - Süreç ağırlıklı bir yapıdadır.
 - Eğlenceyle öğrenme ortamı sunar.
 - Öğretmen-aile iş birliğini içerir.
 - Katılımı arttırıcı öğrenme ortamı sağlar.
 - Bireysel, eşli ve grupta çalışmalar arasında denge kurar.
 - Değerlere vurgu yapar.
 - Değerlendirme süreci sürekli ve çok yönlüdür.
 - Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığı kazandırır.
5. I. Kademe okuyan orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerinin

motor gelişim, hareket ve diğer gelişim özellikleri, Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı'na ait hedef ve davranışlarının hazırlanmasında temel yol göstericidir. Bu özellikler, öğrenme-öğretme süreçlerinde dikkate alınmalıdır. Gerek duyulduğunda rehberlik ve psikolojik danışmanlık alan öğretmenlerinden danışma desteği alınmalıdır.

6. Programdaki hedef ve hedef davranışlara ulaşmak için öğretmenler, öğrencilerin bireysel özellikleri ile sosyal ve fiziksel çevrelerinin özellikleri doğrultusunda uyarlamalar yapmalıdırlar. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin okul içi ve okul dışı zamanlarda oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılımını teşvik ederek, hareket yetkinliklerini geliştirmek, aktif ve sağlıklı hayat alışkanlıkları kazandırmak ve bu yolla bireysel ve sosyal becerilerini desteklemek mümkündür. Bu hedeflere ulaşmak için öğretmenler bireysel (öğrencinin tercihleri, öğrenme özellikleri, hareket yeterlilikleri, motivasyonu vb.), sosyal (ebeveyn desteği ve imkânları, kardeş desteği, akran etkileşimi, okul desteği, belediye imkânları, dernek organizasyonları vb.) ve fiziksel çevreye (okuldaki imkânlar, park ve havuz gibi yakın çevredeki olanaklar, eğitim teknolojileri vb.) ilişkin bazı uyarlamalar yapmalıdır. Bu amaçla eğitim- öğretim yılı başında öğretmenlere öğrencinin özelliklerini, sahip olunan sosyal ve fiziki çevreyi (okul ve yakın çevre) gözden geçirerek gerekli düzenlemeler yapmaları önerilmektedir.
7. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler, öğrenme sürecinde farklı yaklaşım, yöntem ve tekniklere gereksinim duymaktadır. Öğretmenlere oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersinde hedef davranışların öğretimine ilişkin çeşitli öğretim yöntemleri önerilmektedir. Öğretmen, bazı öğrenciler için aynı anda birden fazla öğretim yöntemi kullanmaya gereksinim duyabilir. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersi kapsamında öğretmenler belirlenen hedef ve davranışları kazandırmada "anlatım yöntemi", "yanılsız öğretim", "ayrık denemelerle öğretim", "model olma ile öğretim (gösterip yaptırma yöntemi)", "etkinlik çizelgeleri", "olumlu davranış desteği", "şekil verme" ve "katılım yöntemi" kullanılmalıdır.
8. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersinin hedeflerine ulaşmak için kazandırılacak hedef davranışların diğer derslerle ve hayatla ilişkilendirilmesi önemlidir. Öğrencilerin diğer derslerden kazandığı akademik, sosyal ve iletişim becerilerinin bu ders kapsamında yer verilecek etkinliklere gömülmesi, öğrenilen bilgilerin farklı ortamlarda kullanılmasına olanak vererek genelleme sorununu çözmeye yardımcı olabilir. Örneğin; matematik dersinde "daire" kavramını öğrenen öğrenciyi oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersi kapsamında hedefe top atma etkinliğinin çeşitli geometrik şekiller içerisinde sadece "daire" şekli olan jimnastik çemberinin içerisine atması istenerek etkinliğin diğer bir dersle ilişkilendirilmesi sağlanır.
9. Beden eğitimi öğretmeni bu ders kapsamında hedef davranış için seçtiği etkinlikleri veya aynı amacı taşıyan benzerini okul dışı zamanlarda da uygulatmasını aileden isteyerek öğrencisinin sağlıklı hayat alışkanlığı kazanması ve sürdürmesine yardımcı olmalıdır. Bu nedenle öğretmenlerden ailelere, okul dışı zamanlarda çocuklarının fiziksel etkinliklerini sürdürmesi hususunda teşvik edici ve yönlendirici olması beklenmektedir. Bu yönlendirmede öğretmen, ailenin erişebileceği yakın çevresini ve mevcut imkânlarını göz önünde bulundurarak öneriler sunmalıdır. Ayrıca, ailenin önerilen etkinliği çocuğuna uygulatması için etkinlik işlevsel olmalı yani hayatla ilişkilendirilmelidir. Örneğin; kas kuvvetini geliştirici etkinlik olarak ip çekme oyunu öneren öğretmen aileye bu etkinliğin çocuk için yararlarını açıklayarak çocuğun hayatıyla ilişkilendirir.
10. Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı hedeflerine ulaşabilmek için kişisel (öğrenci, beden eğitimi öğretmeni, aile, yönetici, antrenör, vb.) ve kurumsal paydaşların (okul, Millî Eğitim Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Üniversite, Belediye, Özel Sporcular Federasyonu, İl Sağlık Müdürlüğü vb.) iş birliği içerisinde olması önemlidir. Bu iş birliğinde özellikle okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir.

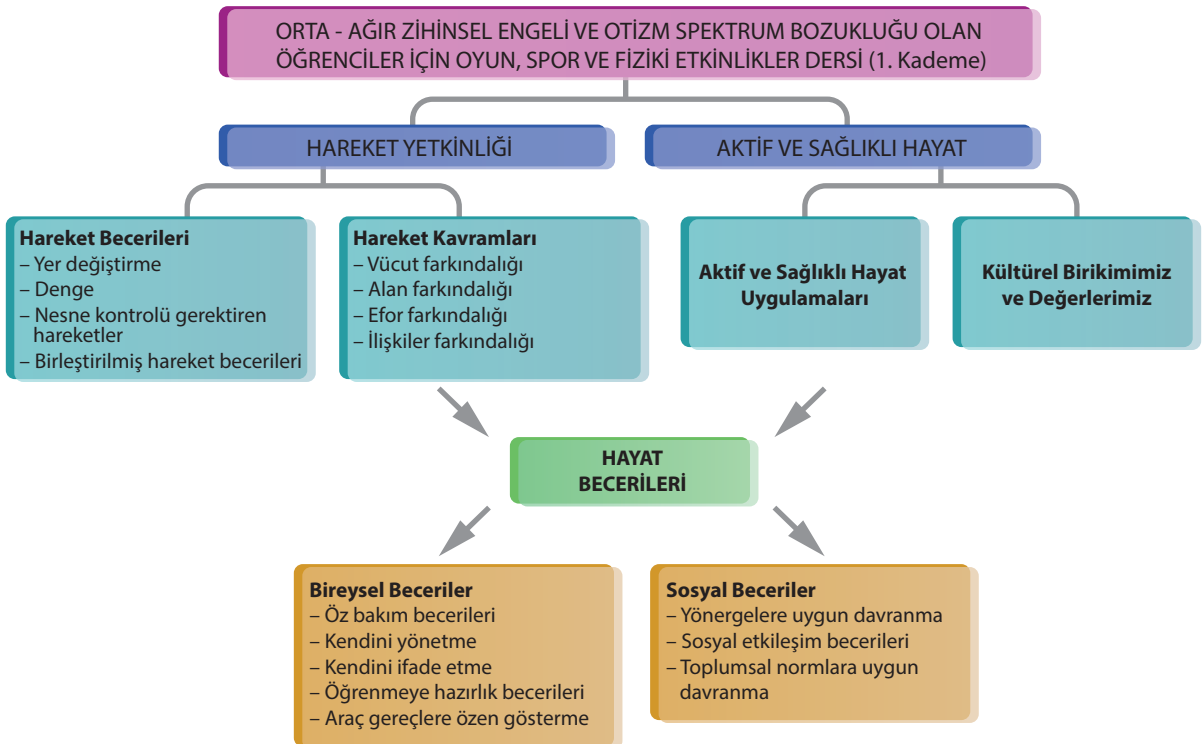
11. Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi kapsamında öğrencilerin hareket ve öğrenme özellikleri bireysel farklılıklar gösterdiğinden, beden eğitimi öğretmenlerinin çeşitli uyarlamalar yapmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle okul yöneticileri dersin yapılacağı spor salonu, sınıf, okul bahçesi gibi alanlarda çeşitli düzenlemeler yapılmasına destek sunmalıdır.
12. Oyun, Spor ve Fiziki Etkinliklerle ilgili okul bünyesinde bulunmayan imkânların (örneğin, yüzme havuzu, spor salonu, rekreasyon alanları, ulaşım hizmetleri, ders kapsamında kullanılan spor malzemeleri vb.) Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, belediye ve üniversite gibi kurumsal paydaşlar tarafından sağlanarak okul içi ve okul dışı zamanlarda öğrencilerin kullanımına açılması, fiziksel etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve toplumsal ortamlara katılımları için oldukça önemlidir. Okulda olmayan bu imkânların paydaşlar yoluyla sağlanması için Milli Eğitim Müdürlüğü, okul yönetimi ve beden eğitimi öğretmeni arasında koordinasyon ve iş birliği olmalıdır.

OYUN, SPOR VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik hazırlanmış olan Birinci Kademe Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı bireylerin dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik düzenlenmiştir. Öğretim programında yer alan öğrenme alanları "hareket yetkinliği ile aktif ve sağlıklı hayat" olmak üzere 2 ana başlık altında düzenlenmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

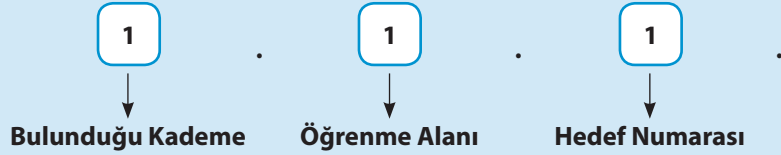
Şekil 1. Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

Hareket Yetkinliği: Bu öğrenme alanının amacı basit ve birleştirilmiş hareket becerilerini sergilemede ve bunları oyun ve etkinlikler sırasında kullanmada zorluk yaşayan öğrencilere fiziksel aktivite ortamlarında bağımsız olmalarını ve katılımı sağlayacak düzeyde ilgili hareket becerileri kazandırmaktır. Hareket yetkinliği içerisinde ilk alt öğrenme alanı hareket becerileri olup öğrencinin bir noktadan başka bir noktaya yer değiştirirken, hareket ederken veya olduğu yerde vücut dengesini sağlarken ve herhangi bir nesneyi kontrol ederken gerekli olan hareket becerilerini içermektedir. Bu becerilerin gelişimi, vücudun hareket potansiyelinin daha etkili kullanılmasını sağlamaktadır. Hareket yetkinliği içerisindeki ikinci alt öğrenme alanı hareket becerileri ile ilgili kavramlardır. Bu kavramların öğrenilmesi, öğrencinin vücudunun nasıl hareket ettiğini anlaması açısından önemlidir.

Aktif ve Sağlıklı Hayat: Bu öğrenme alanında özellikle öğrencilerin sağlıklarını koruma ve geliştirme amacıyla oyun, fiziki etkinlikler ve sporla ilgili beceriler kazanmaları hedeflenmektedir. Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları alt öğrenme alanında öğrenciler sağlıklarını korumaları için gerekli olan ve en az günde bir saat sürecek oyun, spor ve fiziki etkinliklere ilişkin beceriler sergilemeleri amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, kültürel mirasımızın anlaşılmasında millî bayramların / belirli gün ve haftaların kutlanması öğrencilerin toplumsal ortamlarda aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığını sürdürmelerini desteklemede önemli diğer bir unsurdur. Bu nedenle Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz alt öğrenme alanında kültürel mirasımızla ilgili becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Tüm bu hedefler doğrultusunda öğrencilerin oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersi ile hareket yetkinlikleri, aktif ve sağlıklı hayat alanlarında gelişim gösterirken, bireysel ve sosyal becerilerden oluşan hayat becerilerine ilişkin kazanımlar da elde ederler.

Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Hedef'e** ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

Öğrenme alanları tablosunda her bir hedefin altında yer alan açıklama, o hedefin öğretiminde dikkat edilecek özel hususları ifade eder.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Bu bölümde orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programının öğrenme alanlarına göre hedef ve hedef davranış sayıları verilmiştir.

Tablo 1. Öğretim Programının Öğrenme Alanları, Alt Öğrenme Alanları, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
A. Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	17	113
	Hareket Kavramları	4	15
B. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları	7	29
	Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz	1	3
Toplam		29	160

Tablo 2. Hedeflerin Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımları

Öğrenme alanları	Alt Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor	Toplam
A. Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	1	4	12	17
	Hareket Kavramları	4	-	-	4
B. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Aktif ve Sağlıklı Hayat Uygulamaları	1	4	2	7
	Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz	-	-	1	1
Toplam		6	8	15	29

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	1.1. Rahat duruşu yapar. 1.2. Hazır ol duruşu yapar. 1.3. Açık bacak duruşu yapar. 1.4. Tek ayak üzerinde durur. 1.5. Bank duruşu yapar. 1.6. Sırtüstü yatış pozisyonu yapar. 1.7. Yüzüstü yatış pozisyonu yapar. 1.8. Çömelme duruşu yapar. 1.9. Diz üstü duruşu yapar. 1.10. Diz üstü oturuşu yapar. 1.11. Tek diz üstü duruşu yapar. 1.12. Düz cephe duruşu yapar. 1.13. Yan cephe duruşu yapar. 1.14. Dört ayak duruşu yapar. 1.15. Uzun oturuş yapar. 1.16. Açık bacak oturuşu yapar. 1.17. Sporcu oturuşu yapar. 1.18. Çakı duruşu yapar. 1.19. Kartal duruşu yapar. 1.20. Planör duruşu yapar.		Aşamalı yardım Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	1.1.2. Jimnastik araçları ile hareketler yapar.	2.1. Grupla jimnastik paraşütünü kaldırır, indirir. 2.2. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak sağa doğru yürür. 2.3. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak sola doğru yürür. 2.4. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak farklı yönlere koşar. 2.5. Grupla jimnastik paraşütünü tutarak basit oyunlar oynar. 2.6. Jimnastik sopası ile öne eğilir. 2.7. Jimnastik sopası ile yanlara eğilir. 2.8. Jimnastik sopası ile gövdesini sağa-sola çevirir. 2.9. Jimnastik sopasını yerden alarak baş üzerine kaldırır. 2.10. Baş üzerinde tuttuğu jimnastik sopasını yere koyar. 2.11. Jimnastik çemberini tutarak yürür. 2.12. Yerde duran jimnastik çemberinin içine girer/çıkır. 2.13. Yerde duran jimnastik çemberinin içine girerek çemberi tüm vücudundan geçirir. 2.14. Yerde duran jimnastik çemberini alıp baş üzerinden vücudundan geçirir. 2.15. Tuttuğu çemberin içinden geçer.		Aşamalı yardım Model olma Katılım yöntemi

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	1.1.3. Yer değiştirme hareketleri yapar.	<p>3.1. Çeşitli şekillerde yürüyüşler yapar.</p> <p>3.2. Yürüyüş bandında uygun tempoda, belirlenen süre kadar yürür.</p> <p>3.3. Çeşitli şekillerde koşular yapar.</p> <p>3.4. Olduğu yerde sıçrama yapar.</p> <p>3.5. Çeşitli engeller üzerinden sıçrar.</p> <p>3.6. Trambolinde sıçrama yapar.</p> <p>3.7. Kayma hareketi yapar.</p> <p>3.8. Çeşitli şekillerde yuvarlanmalar yapar.</p> <p>3.9. Tırmanma çalışmaları yapar.</p>	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	1.1.4. Denge hareketleri yapar.	<p>4.1. Eğilme hareketleri yapar.</p> <p>4.2. Esnetme hareketleri yapar.</p> <p>4.3. Dönme hareketleri yapar.</p> <p>4.4. Atlama-konma hareketleri yapar.</p> <p>4.5. Başlama-durma hareketleri yapar.</p> <p>4.6. Statik-dinamik denge hareketleri yapar.</p> <p>4.7. İtme hareketleri yapar.</p> <p>4.8. Çekme hareketleri yapar.</p>	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	1.1.5. Nesne kontrolü gerektiren hareketler yapar.	<p>5.1. Topa alıştırma çalışmaları yapar.</p> <p>5.2. Atma çalışmaları yapar.</p> <p>5.3. Tutma çalışmaları yapar.</p> <p>5.4. Ayakla vuruş çalışmaları yapar.</p> <p>5.5. Yuvarlama çalışmaları yapar.</p> <p>5.6. Top sürme çalışmaları yapar.</p> <p>5.7. Durdurma-kontrol çalışmaları yapar.</p> <p>5.8. Raketle vuruş çalışmaları yapar.</p>	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
<p><i>Yürüyüş bandında öğrencinin tek başına çalışmasına izin verilmemelidir.</i></p> <p><i>Esnetme hareketleri öncesi, yürüyüş gibi genel ısınma çalışmaları yapılmalıdır. Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere önme çalışmaları yaptırırken hareketin tekrarlı / yinelenen davranışa dönüşmesi engellenmeli, yerine alternatif bir denge hareketi yaptırılmalıdır.</i></p>				
<p><i>Çalışmalar sırasında güvenlik tedbirlerine (göz teması kurma, adını söyleyerek dikkat çekici uyararı sunma, yeterli fiziksel alan verme, yakın mesafede çalışma vb.) dikkat edilmelidir.</i></p>				

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	1.1.6. Basit birleştirilmiş hareketler yapar.	6.1. En az iki yer değiştirme hareketini birleştirerek yapar. 6.2. En az iki denge hareketini birleştirerek yapar. 6.3. Nesne kontrolü gerektiren en az iki hareketi birleştirerek yapar. 6.4. Yer değiştirme ve denge hareketlerini birleştirerek yapar. 6.5. Yer değiştirme ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar. 6.6. Denge ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar. 6.7. Yer değiştirme, denge ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri birleştirerek yapar.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	1.1.7. Taklidi hareketler yapar.	7.1. Nesnesiz taklidi hareketler yapar. 7.2. Nesne ile taklidi hareketler yapar.	Model olma Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	<i>Taklidi hareketler, model olma öğretim yönteminin temelini oluşturduğundan dolayı akademik dönemde başında yoğun çalışmalıdır.</i>				
			8.1. Su içi etkinliklere uygun giyinir. 8.2. Havuza girmeden önce duş alır. 8.3. Suya uyum becerileri sergiler. 8.4. Suda oynanan bireysel /grup oyunlarına katılır. 8.5. Çeşitli şekillerde su üzerinde durur. 8.6. Suda kollarını ve bacaklarını hareket ettirir. 8.7. Havuzdan çıktıktan sonra duş alır. 8.8. Günlük kıyafetlerini giyer. 8.9. Havuz ortamında güvenlik becerileri sergiler.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
		1.1.8. Su içi etkinliklere katılır.			
	<i>Su içi etkinliklere tuvalet tutma becerisine sahip olan öğrenciler katılmalıdır. Ders başlamadan önce öğrencilerin tuvalet ihtiyacı giderilmelidir. Bağımsız yüzme becerisi öğrenilinceye kadar bire bir çalışmalar tercih edilmelidir. Yapılan tüm çalışmalar öğretme gözetiminde gerçekleştirilmelidir. Öğrencinin havuza giriş ve çıkışında yakın mesafeden kontrolü sağlanmalı, havuz kenarından yürütmesine izin verilmemelidir. Bağımsız yüzme becerileri kazanılınca kadar çalışmalar öğrencinin boyunu geçmeyecek bir havuzda, öğretmenle bire bir çalışmalar şeklinde yapılmalıdır. Başlangıçta kullanılan yüzme yardımcı materyaller (simit, kolluk vb.) öğrencinin performansına göre aşamalı olarak geri çekilmelidir.</i>				
		1.1.9. Hareket becerilerini içeren basit kurallı oyunlara katılır.	9.1. Oyun düzenini alır. 9.2. Kurallarına uygun olarak oyunun hareketlerini yapar. 9.3. Temel hareketleri içeren basit kurallı oyunlar oynar. 9.4. Birleştirilmiş hareketleri içeren basit kurallı oyunlar oynar.	Doğrudan öğretim yöntemi Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu Anlık zaman örnekleme kayıt formu
	<i>Oyun seçiminde başlangıçta bireysel oyunlar tercih edilmeli, ilerleyen zamanlarda eşli ve küçük gruplu oyunlara geçilmelidir.</i>				

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	1.1.10. Verilen ritme ve müziğe uygun basit vücut hareketleri yapar.	10.1. Verilen ritmi / müziği dinler. 10.2. Verilen ritme / müziğe uygun basit ritmik vücut hareketleri yapar. 10.3. Vücut bölümlerini kullanarak ritim çalışması yapar. 10.4. Çeşitli materyaller kullanarak ritim çalışması yapar.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	<i>Ritim çalışmalarında el, ayak, diz vb. vücut bölümleri kullanılabilir. Nesne ile yapılan ritim çalışmalarında ise batari sopası, marakas, çingirak, tef vb. malzemeler kullanılabilir.</i>			
	1.1.11. Dans figürleri gösterir.	11.1. Bireysel basit dans figürleri gösterir. 11.2. Küçük grupla basit dans figürleri gösterir.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	<i>Dans çalışmalarında öğrencilerin bildiği ve sevdiği müzikler tercih edilmelidir. Başlangıçta az figürlü danslarla başlanarak zamanla, figür sayısı artırılabilir.</i>			
	1.1.12. Şarkılı / müzikli oyunlar oynar.	12.1. Oyun düzenini alır. 12.2. Oyunun müziğini dinler. 12.3. Oyunun müziğini mırıldanır / söyler. 12.4. Oyunun hareketlerini müzik eşliğinde yapar. 12.5. Eşle / küçük grupla müzikli oyunlar oynar.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu Anlık zaman örnekleme kayıt formu
1.1.13. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçlere özen gösterir.	13.1. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde araç gereçleri amacına uygun kullanır. 13.2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçleri yerine koyar. 13.3. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçlere zarar vermekten kaçınır.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Olay kaydı formu Performans kayıt formu	

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Hareket Yetkinliği	1.1.14. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler ile ilgili öz bakım becerilerini geliştirir.	14.1. Derse uygun kıyafetlerini getirir / götürür. 14.2. Spor kıyafeti giyer. 14.3. Spor ayakkabısı giyer. 14.4. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerden sonra elini, yüzünü yıkar / kurular. 14.5. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerden sonra kıyafetini değiştirir. 14.6. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerden sonra spor ayakkabısını değiştirir.	Etkinlik çizelgesi Model olma Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	<i>Öğrencilerin fiziksel ve sportif etkinliklere katılabilmeleri için derse uygun kıyafet giyme / çıkarma becerilerini geliştirmeleri istenmektedir. Bu nedenle öğretmen dersin başlangıcında öğrencilere kıyafet değiştirme ile ilgili çalışmalarını deneyimlemeleri için fırsat sağlamalıdır.</i>				
	1.1.15. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kendini yönetme becerileri geliştirir.	15.1. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında içsel uyarılara uygun tepkiler verir. 15.2. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında görsel uyarılara uygun tepkiler verir. 15.3. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında işitsel uyarılara uygun tepkiler verir. 15.4. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında dokunsal uyarılara uygun tepkiler verir.	Model olma Aşamalı yardım Etkinlik çizelgesi	Kontrol listesi Olay kaydı formu Performans kayıt formu	
	<i>Kendisini yeterli düzeyde ifade edemeyen öğrencilerin tuvalet ve su ihtiyacı gibi içsel uyarılarını uygun şekilde iletebilmesi için bazı işaretleri ya da resimleri kullanma becerisi öğretilmelidir. Fiziksel ve sportif etkinliklerin başlangıç çalışmalarında daha çok yönerge ve ipuçları kullanılarak, dersin ilerleyen aşamalarında daha az sayıda kullanılmasına önem verilmelidir. Eşleştirme ve ayırt etme becerileri gelişen öğrencilerde resimli ve yazılı çizelge ile öğretim yapılarak, öğrencinin daha bağımsız hareket etmesi sağlanabilir.</i>				
	1.1.16. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kendini ifade etme becerileri geliştirir.	16.1. Oyun, spor ve fiziki etkinliklere ilişkin tercihlerini bildirir / gösterir. 16.2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde ihtiyaç duyduğunda yardım talep eder. 16.3. Belli başlı nezaket sözcükleri kullanır.	Model olma Ayrılc denemelerle öğretim Fırsat öğretimi	Kontrol listesi Olay kaydı formu Performans kayıt formu	
	<i>Kendisini yeterli düzeyde ifade edemeyen öğrenciler için yardım talep etme ve tercih belirtme becerilerinin öğretiminde, teknoloji desteğinden faydalanılabilir.</i>				
	1.1.17. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde öğrenmeye hazırlık davranışları gösterir.	17.1. Adına tepki verir. 17.2. Göz teması kurar. 17.3. Dokunmaya uygun tepki verir. 17.4. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde bekleme davranışı gösterir.	Ayrılc denemelerle öğretim Şekil verme	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	<i>Öğrenmeye hazırlık becerileri dönem başında değerlendirilmeli ve bu becerilerin öğretimi öncelikli olarak gerçekleştirilmelidir. Bu beceriler bağımsız etkinliklerle öğretilbileceği gibi diğer hedeflerin öğretiminde de ele alınabilir. Öğrenciden oyun, spor ve fiziki etkinliklerde karşından, yanından ve giderek daha uzak mesafelerden seslenildiğinde adına tepki vermesi beklenmelidir.</i>				

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Hareket Yetkinliği	1.1.18. Vücudun bölümlerini tanıtır.	18.1. Adı söylenen vücut bölümünü gösterir. 18.2. Gösterilen vücut bölümünün adını söyler. 18.3. Vücut bölümlerini verilen yönergeye uygun şekilde hareket ettirir.	Model olma Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	"Adı söylenen vücut bölümünü gösterme" çalışmasında öğretmen yönerge verirken aynı zamanda model olma davranışından kaçınılmalıdır. Öğrencilere vücudunun farklı bölümlerinin nasıl hareket ettiğini deneyimlemeleri için imkân verilmelidir. Bu amaçla büyük ayna kullanılabilir.	19.1. Alan farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir. 19.2. Efor farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir. 19.3. Hareket ilişkileri farkındalığı ile ilgili temel kavramları çeşitli etkinliklerde gösterir.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	Alan farkındalığı ile ilgili alan (kişisel-genel alan), yönler yukarı-aşağı / öne-geriye / sağ-sol, yol (düz, eğimli, dairesel), uzamsal (yakın-uzak) ve ebat (büyük-küçük) kavramları verilmelidir. Efor farkındalığı ile ilgili sadece tempo (hızlı-yavaş) kavramı verilmelidir. Hareket ilişkileri farkındalığı ile ilgili vücut parçalarıyla (dairesel, dar-geniş), nesne ve / veya bireyle (üzerinde-altında, içinde-dışında, yakın-uzak, ön-arka, birlikte-ayrı, çevresinde, yanında, etrafında) ve eşle-grupla (takip etme, ayna / eşleştirme, beraber / karşı, eşler, bireysel) kavramları verilmelidir.	20.1. Gösterilen yer değiştirme hareketlerinin isimlerini söyler. 20.2. İsmi söylenen yer değiştirme hareketlerini yapar. 20.3. Gösterilen denge hareketlerinin isimlerini söyler. 20.4. İsmi söylenen denge hareketlerini yapar. 20.5. Gösterilen, nesne kontrolü gerektiren hareketlerin isimlerini söyler. 20.6. İsmi söylenen, nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.	Model olma Aşamalı yardım Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	İsmi söylenen yer değiştirme (yürüme, sıçrama, koşma, kayma, yuvarlanma ve tırmanma), denge (eğilme, esnetme, dönme, atlama-konma, başlama-durma, statik-dinamik denge, itme ve çekme) ve nesne kontrolü gerektiren hareketleri (topa alışma çalışmaları, atma, tutma, ayakla vurma, yuvarlama, top sürme, durdurma-kontrol ve raketle vurma çalışmaları) az destekle taklit etme ve yapma imkânı sağlanmalıdır.	21.1. Gösterilen araç gereçlerin isimlerini söyler. 21.2. İsmi söylenen araç gereçleri gösterir. 21.3. Katılacağı oyun, spor ve fiziki etkinliğe uygun araç gereçleri seçer.	Doğrudan öğretim Aşamalı yardım Ayrık denemelerle öğretim	Kontrol listesi Performans kayıt formu

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aktif ve Sağlıklı Hayat	1.2.1. Sağlıkla ilişkili fiziksel uygunluğunu destekleyici oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılır.	1.1. Kalp-dolaşım ve solunum sistemini geliştirici çalışmalara katılır. 1.2. Kas kuvveti ve dayanıklılığı geliştirici çalışmalara katılır. 1.3. Esnekliği geliştirici çalışmalara katılır.	Aşamalı yardım Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu
	1.2.2. Serbest zamanlarında oyun, spor ve fiziki etkinliklere düzenli olarak katılır.	2.1. Tercih ettiği oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılır. 2.2. Kendisine sunulan oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılır. 2.3. Fiziki etkinliklere ilişkin hazırlanan okul dışı programı düzenli olarak uygular.	Aşamalı yardım Model olma Katılım yöntemi	Kontrol listesi Performans kayıt formu Fiziksel etkinlik kayıt formu
	1.2.3. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde sağlığını korumaya özen gösterir.	3.1. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde hava şartlarına uygun giyinir. 3.2. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler öncesi ısınma hareketleri yapar. 3.3. Oyun, spor ve fiziki etkinlik öncesi, sırası ve sonrasında yeterli su tüketimine özen gösterir. 3.4. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sonrası soğuma hareketleri yapar.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu
		Öğrencilerden sağlık durumunu gösteren rapor istenmelidir. Öğrencilere uygulanan tedaviler, kullanılan ilaçlar ve yan etkileri hakkında detaylı bilgi sahibi olmalıdır. Down sendromlu çocuklarda omurga çevresi ile ilgili esneklik geliştirici çalışmalar kontrollü yapılmalıdır. Down sendromu öğrencilerin maksimal kalp atım hızının belirlenmesinde ve aktivite-iş yükünün planlamasında, uzman (beden eğitimi öğretmeni) görüşüne başvurulmalıdır. Öğrencilerin etkinliklerin başında erken yorgunluk hissetmesi, etkinliklere karşı olumsuz tutum oluşmasına ve problem davranışların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu nedenle aktivite planlanmasında başlangıçta etkinlik süresi ve şiddeti sınırlı tutulmalı, zamanla yorgunluk oluşmadan süre ve şiddet artırılmalıdır. Kas kuvveti ve dayanıklılığı geliştirici çalışmalarda öğrencinin bireysel özellikleri ve hazır bulunuşluk seviyesi dikkate alınarak kendi vücut ağırlığına (mekik, şınav vb.) dayalı çalışmalara yer verilmelidir. Öğrencilerin periyodik aralıklarla boy ve kilo ölçümleri yapılarak vücut kitle indeksi (VKI= Vücut Ağırlığı (kg)÷ Boy ² (m)) hesaplamaları yapılmalı ve uzun dönemde takipler için bunlara ait kayıtlar tutulmalıdır.		
		Aileler, öğrencilerin farklı ortamlarda (havuz, park, doğa vb.) çeşitli etkinliklere (bisiklet, scooter, binicilik, doğa yürüyüşü vb.) katılabileceği imkânlar sağlanması konusunda bilinçlendirilmelidir. Öğrencilere her gün 30 dakikası orta şiddette olacak şekilde, en az 60 dakika düzenli olarak fiziksel aktivite yapabileceği ortamlar sağlanmalıdır. Öğrencilerin aklanları ile katılabilecekleri okul dışı fiziksel ve sportif etkinlik ortamları sağlanması konusunda öğretmen, aileler ile iş birliği yapılmalıdır. Serbest zamanlarında çeşitli sebeplerle evde olmak zorunda olan öğrencilere oyun, spor ve fiziki etkinlikler yapabileceği teknolojik destekli ortamlar (aktif video oyunları, oyun konsolu vb.) sunulması konusunda ailelerle iş birliği yapılabilir. Ailelere serbest zamanlarda öğrencilerin oyun, spor ve fiziki etkinliklere katılımını sağlamaya yönelik gerekli bilgiler (fiziksel etkinliğim yararları, öğretim yöntemleri, davranış yönetimi vb.) verilmelidir.		
		Vücutu daha sonra yapacak orta şiddetteki etkinliklere hazırlamak ve sakatlanmayı önlemek için ısınma çalışmalarına önem verilmelidir. Etkinlikler sırasında yeterli su tüketimi için öğrenciler teşvik edilmelidir. Terliyen soğuk içecek tüketiminden kaçınılmalıdır. Vücutun toparlanmasını ve günlük aktivitelere uyumunu kolaylaştırabilmek için soğuma çalışmalarına önem verilmelidir. Günlük yaşamda kullanılan ayakkabı tabanlığı vb. işlev artırıcı araç gereçler, fiziksel ve sportif etkinlikler süresince de kullanılmalıdır.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
Aktif ve Sağlıklı Hayat	1.2.4. Oyun, spor ve fiziki etkinlik ortamlarında tehlikeleri fark eder.	4.1. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde çevre kontrolü yapar. 4.2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde araçları güvenli kullanır. 4.3. Su içi etkinliklerde güvenli davranışlar sergiler. 4.4. Okul dışı oyun, spor ve fiziki etkinliklerde güvenli davranışlar sergiler.	Doğrudan öğretim Aşamalı yardım Ayrıntı denemelerle öğretim	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Öğrencilere oyun, spor ve fiziki etkinliklerde, çalışma alanının (genel alanın) farkına varmalarını sağlayıcı çalışmalar yaptırılmalıdır. Öğrenciler ders süresince öğretmenin verdiği güvenlik kurallarının farkında olmalı ve bu kurallara bağlı kalmaları için teşvik edilmelidirler. Öğrenciler derste kullanacakları araç gereçleri nasıl kaldıracakları, taşıyacakları ve saklayacakları konusunda desteklenmelidir.				
	1.2.5. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında verilen yönergeleri yerine getirir.	5.1. Verilen tek basamaklı bireysel yönergeleri yerine getirir. 5.2. Verilen iki basamaklı bireysel yönergeleri yerine getirir. 5.3. Verilen tek basamaklı grup yönergelerini yerine getirir. 5.4. Verilen iki basamaklı grup yönergelerini yerine getirir. 5.5. Verilen basit koşullu yönergeleri yerine getirir.	Ayrıntı denemelerle öğretim	Kontrol listesi Performans kayıt formu	
	Öğrenciler, alıcı dil becerilerinin sınırlı olması nedeniyle yönergeleri takip etmede problem yaşayabilirler. Bu nedenle yönergeler mümkün olduğu kadar kısa, açık ve anlaşılır olmalıdır. Öğretmenler bireysel, grup ve koşullu yönergeleri seçerken öncelikle oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersi kapsamında kullanabilecekleri yönergeleri tercih etmelidir.				
	1.2.6. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde sosyal etkileşim becerileri geliştirir.	6.1. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında sözlü iletişim becerileri sergiler. 6.2. Oyun, spor ve fiziki etkinlikler sırasında sözsüz iletişim becerileri sergiler. 6.3. Oyun oynarken arkadaşlarıyla uyumlu davranışlar sergiler. 6.4. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde öğretmeni / arkadaşlarıyla iş birliği yapar. 6.5. Oyun ve yarışmalarda kazanan kişiyi / grubu alkışlar.	Model olma Katılım yöntemi Fırsat öğretimi	Kontrol listesi Performans kayıt formu Olay kaydı formu	

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aktif ve Sağlıklı Hayat	1.2.7. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde sosyal kabul gören davranışlar sergiler.	7.1. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde sırasını bekler. 7.2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kendisine zarar verecek davranışlardan kaçınır. 7.3. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde arkadaşına zarar verecek davranışlardan kaçınır. 7.4. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde beklenmeyen değişikliklere karşı olumlu davranışlar sergiler. 7.5. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde amaçsız tekrarlı davranışlardan kaçınır.	Model olma Olumlu davranışsal destek	Kontrol listesi Performans kayıt formu Olay kaydı formu
	1.2.8. Bayram, kutlama ve törenlere uygun davranışlarla katılım gösterir.	8.1. Saygı duruşu ve istiklâl Marşı'nda uygun davranışlar sergiler. 8.2. Anma / kutlama törenleri süresince yapılan etkinlikleri takip eder. 8.3. Anma / kutlama törenlerinde kendine verilen görevleri yerine getirir.	Model olma Katılım yöntemi Aşamalı yardım	Kontrol listesi Performans kayıt formu Anlık zaman örnekleme kayıt formu
<p>Öğrencinin ailesinden ve diğer ders öğretmenlerinden öğrencinin uygun olmayan davranışları konusunda bilgi alınmalıdır. Öğrencinin toplumsal normlara uygun olmayan davranışlarının ortaya çıkarması için gerekli önlemler (ortam düzenlemeleri, etkinlikleri zorluk sırasına koyma vb.) alınmalıdır. Öğrencinin uygun olmayan davranışları varsa mutlaka "davranışın işlevsel analizi" yapıldıktan sonra müdahale sürecine başlanmalıdır. Öğrencinin uygun olmayan davranışları ile ilgili bir davranış değiştirme sürecine yer verilecekse öncelikle davranış değiştirme prosedürleri yazılmalı ve uygulamaya başlanmadan önce mutlaka aile bilgilendirilerek onayı alınmalıdır. Problem davranışlarla baş etme sürecinde seçilecek davranış değiştirme yöntemleri en ilimliden başlanmalıdır. Değiştirilmek istenen problem davranışın yerine konabilecek karşı / alternatif davranış belirlenerek öğretilebilir. Amaçsız tekrarlanan davranışlar, öğrenmeyi engelleyici ve sosyal kabulü azaltıcı davranışlar kategorisine girdiğinden, problem davranış olarak değerlendirilmelidir. "Beklenmeyen durumlara uygun davranma becerisi" öğretimine destek olması için öğretmenin ders rutinlerini sık sık değiştirmelidir.</p> <p>Öğrencilerin sosyalleşmesi ve topluma kabulü açısından önemlidir. Ancak kalabalık ve gürültülü ortamlarda bulunmak bazı öğrencilerde istenmeyen davranışlar görülmesini artırabilir. Bu nedenle anma / kutlama törenleri sırasında karşılaşılabilecek istenmeyen davranışların azaltılabilmesi için oyun, spor ve fiziki etkinlikler dersi süresince önleyici yaklaşıma yönelik (alkış sesine tepki veren öğrenciyi alkış sesine alıştırma vb.) çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıntılı okullarda eğitim gören öğrenciler için bu tür etkinlikler bir kaynaştırma fırsatı sağlamaktadır. Öğretmenler ve idareciler bayram ve törenlerde öğrencilerin, tipik gelişen davranışları ile birlikte yapacağı ve birlikte yapılacak planlaması konusunda ortam yaratmalıdır.</p>				

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Öğrenme Alanı / Alt Öğrenme Alanı: Hareket Yetkinliği / Hareket Becerileri Süre: 40 dk.	Kademe : 1 Konu: Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler
BÖLÜM-2	
Hedef / Hedef Davranışlar	1.1.5. Nesne kontrolü gerektiren hareketler yapar. 5.1. Topa alışma çalışmaları yapar. 1.1.13. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçlere özen gösterir. 13.2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçleri yerine koyar.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Doğrudan öğretim, model olma ile öğretim, şekil verme.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Farklı tür ve büyüklükte toplar, çizgi bandı, step tahtası, tenis raketi, fasulye torbası, tebeşir, salıncak, oyuncak kova, hafif ağırlıkta sağlık topları, değerlendirme kayıt formu.
Ortam Düzenlemeleri	Öğretim etkinlikleri, spor salonunda / okul bahçesinde gerçekleştirilecektir. Öğretimde kullanılacak araç gereçler ders öncesinde hazırlanır. Etkinlik yapılacak mesafeler çizgi bandı ile belirlenir.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	-Öğretmen yoklamayı alır. Her öğrencinin adı söylenerek, konuşabiliyorsa "buradayım" demesi, konuşma becerileri sınırlıysa parmak kaldırması istenir. -Etkinlikte kullanılacak topların öğrenciler tarafından incelenmesi sağlanır. Öğrenciler çember halinde dizilerek topları elden ele aktarırlar. Ardından öğretmen eline boş bir kova alarak öğrencilerden ellerindeki topları kovaya atmalarını ister.
Güdüleme	-Topları tanıma ve toplarla çalışmalar yapılacağı, etkinlik sonunda kullanılan topların yerine konulacağı söylenir. -Öğretmen önceden fotoğraflarını çekip pvc ile kapladığı olası pekiştireçlerin (salıncak, trampolin, çeşitli oyuncaklar, çeşitli yiyecek ve içecekler vb.) fotoğraflarının olduğu panoyu sırayla öğrencilere göstererek çalışma sonunda kazanmak istediği pekiştireci seçmesini ister. Söylediklerini iyi dinleyen ve etkinlikleri tamamlayan öğrencilerin seçmiş oldukları ödüllere ulaşabileceklerini söyler. -Doğru davranışlar ders boyunca, davranışla ilişkilendirilmiş övgüler ile pekiştirilir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş (Hedef Uyaran Sunumu)	-Öğrencilerin birbirlerini ve öğretmeni görebilecek şekilde yarım daire düzeninde dizilmeleri sağlanır. ısınma hareketleri model olarak gösterilir ve öğrencilerin de yapması istenir. ısınma hareketlerinin yapılması için gerektiğinde ipuçları sunulur. Etkinlik süresince uyulması gereken kurallar hatırlatılır ve güvenlik uyarıları yapılır. Yere sıralanan işaretler üzerine basarak adımlama çalışması yapılır. Dubalar arasından yürüyerek çarpmadan geçiş yapması istenir.

Uygulama	<p>-Öğrenciler geniş kol düzenini alır. Öğretmen hareketlerin sırayla yapılacağını hatırlatır. Ders boyunca tüm hareketleri öncelikle öğretmen model olarak gösterir, ardından öğrencilerin uygulamasını ister.</p> <p>-Öğrencilerden daha önce belirlenmiş çizgi üzerinde eğilerek hafif sağlık toplarını ileri doğru elle iterek yuvarlamaları istenir.</p> <p>-Öğrencilerin ellerinde taşıdıkları topa birlikte çizgi üzerinde yürümeleri istenir.</p> <p>-Öğrencilerden ellerindeki topu bel etrafında çevirmeleri istenir.</p> <p>-Öğrencilerden duvarın karşısında açık bacak oturarak topu duvara yuvarlamaları istenir.</p> <p>-Belirlenen mesafe arasında tenis raketinin üzerine yerleştirilen topu taşıması istenir.</p> <p>-Kovanın içinde yer alan farklı ağırlıklarda ve türlerdeki topları daha ileride yer alan boş bir kovaya atmaları istenir. Bu çalışma esnasında öğretmen boş kovanın mesafesini ve / veya konumunu değiştirebilir.</p> <p>-Öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesine göre etkinliklerin zorluk derecesi uyarlanabilir. Tüm yardım ve uyarlamalara rağmen hedef davranışı sergileyemeyen öğrenciler için hedef davranışa en yakın olan başarılı davranışlar pekiştirilerek davranışa şekil verilir.</p> <p>-Ders süresince kullanılan araç gereçlerin bir kısmı öğretmen tarafından model olunarak yerlerine konur. Öğrencilerden de diğer malzemeleri yerine götürmesi istenir. Gerektiğinde öğrencilere davranış gerçekleştirebilmeleri için uygun ipuçları sunulur.</p> <p>-Öğrencilerin doğru davranışları bireysel pekiştirme sistemlerine göre pekiştirilir. Öğrencilerin yanlış davranışları ve tepkide bulunmaması durumunda öğretmen tarafından öğrencinin ve becerinin özelliklerine uygun bir şekilde ipucu verilerek öğretim sürdürülür. Ders boyunca sadece top çalışmaları ile ilgili davranışlar değil, diğer uygun davranışlar da (sırasını bekleme, nezaket ifadeleri / hareketleri sergileme, arkadaşlarını alkışlama, arkadaşına yardım etme vb.) dikkate alınır.</p> <p>-Öğretmen derse uygun katılım gösteren öğrencilere teşekkür eder ve bireysel pekiştirme sistemi ile pekiştirerek dersi bitirir.</p>
-----------------	---

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme

Öğretim sonunda öğrencilerin hedef davranışların her birini bağımsız yapıp yapamadığı ya da hangi ipucuyla yapabildiği kaydedilir. Öğrenciler, hedef davranışları bağımsız olarak yapabilece kadar diğer ders saatlerinde de öğretim denemeleri sürdürülür.

Hedef Davranış	Öğrenci 1				Öğrenci 2				Öğrenci 3				Öğrenci 4			
	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız
1. Topa alışma çalışmaları yapar.																
1.a. Çizgi üzerinde, hafif sağlık toplarını eğilerek ileri doğru elle yuvarlama.																
1.b. Ellerininde taşıdıkları topa birlikte çizgi üzerinde yürüme.																
1.c. Ellerinindeki topu bel etrafında çevirme.																
1.d. Duvarın karşısında açık bacak oturarak topu duvara yuvarlama.																
1.e. Tenis raketinin üzerine yerleştiği topu taşıma.																
1.f. Farklı ağırlıktaki topları boş kovaya atma																
2. Oyun, spor ve fiziki etkinliklerde kullandığı araç gereçleri yerine koyma.																

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Oyun, Spor ve Fiziki Etkinlikler Kademe : 1	
Öğrenme Alanı / Alt Öğrenme Alanı: Hareket Yetkinliği / Hareket Becerileri, Aktif ve Sağlıklı Hayat / Kültürel Birikimimiz ve Değerlerimiz	
Konu: Temel Jimnastik Duruşları-Resmi Törenlerde Uyulması Gereken Kurallar. Süre: 40 dk.	
BÖLÜM-2	
Hedef / Hedef Davranışlar	1.1.1. Temel jimnastik duruşları yapar. 1.1. Model olunduğunda "rahat" duruşu yapar. 1.2. Model olunduğunda "hazır ol" duruşu yapar. 1.2.8. Bayram, kutlama ve törenlere uygun davranışlarla katılım gösterir. 8.1. Model olunduğunda saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nda uygun davranışlar sergiler.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Aşamalı yardım ile öğretim, düz anlatım
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Duruşlara ilişkin görsel kartlar, seyyar direkli bayrak, bilgisayar, ses sistemi, bayraklar, balonlar, tören videoları / kayıtları, değerlendirme kayıt formları.
Ortam Düzenlemeleri	Öğretim etkinlikleri, spor salonunda / okul bahçesinde gerçekleştirilecektir. Öğretimde kullanılacak araç gereçler ders öncesinde hazırlanır.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	-Öğretmen yoklamayı alır. Her öğrencinin adı söylenerek, konuşabiliyorsa "buradayım" demesi, konuşma becerileri sınırlıysa parmak kaldırması istenir. -Öğretmen derse davet ettiği başka bir öğretmeni öğrencilerle tanıştırır. Öğrencilerden kendilerini dikkatlice izlemelerini ister ve misafir öğretmene "Rahat!", "Hazır ol!" komutlarını verdikten sonra İstiklâl Marşı'nı söyler. Benzer çalışmanın öğrenciler ile de yapılacağı belirtilir. Öğretmen elindeki Türk bayraklarını ve balonları öğrencilere gösterir.
Güdüleme	-Öğrencilere bayrak dağıtılıp sallamaları istenir. Tören çalışmaları tamamlandıktan sonra yönergeler uygun davranış gösterenler ile balon oynayacakları söylenir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş (Hedef Uyaran Sunumu)	-Öğrencilerin birbirlerini ve öğretmeni görebilecek şekilde yarım daire düzeninde dizilmeleri sağlanır. Isınma hareketleri model olarak gösterilir ve öğrencilerin de yapması istenir. Isınma hareketlerinin yapılması için gerektiğinde ipuçları sunulur. Etkinlik süresince uyulması gereken kurallar hatırlatılır ve güvenlik uyarıları yapılır. "Rahat" ve "hazır ol" duruşlarına ön koşul oluşturulacak beceriler (vücut bölümlerini tanıma) tekrar edilir. Öğrencilere yan yana ve arka arkaya sıra olma çalışmaları yaptırılır. Tüm öğrenciler törendeki görev ve sorumluluklarına göre düzen alır. İpucuna yoğun ihtiyacı olan öğrenciler birbirlerine yakın şekilde konumlandırılır.

Uygulama

-Öğrenciler geniş kol düzenini alır. Öğretmen hareketlerin sırayla yapılacağını hatırlatır. Ders boyunca tüm hareketleri öncelikle öğretmen model olarak gösterir, ardından öğrencilerin uygulamasını ister.

-Öğrencilerle duruşlar bireysel çalışılır. Öğrenciyi rahat duruşuna ilişkin ana yönerge verilir: "Rahat!". Eller, sol el altta olacak şekilde bel çukurunda birleştirilirken ayaklar omuz genişliği kadar, sadece sol ayak hareket ettirilerek açılır. Öğrencilere duruşlara ilişkin öğretim öncesinde belirlenen performansları doğrultusunda uygun ipuçları sunularak öğretim denemeleri gerçekleştirilir. Öğrencinin doğru tepkileri / davranışları pekiştirilirken, yanlış tepkileri ve tepkide bulunmama durumunda öğretim denemeleri tekrarlanır. İpuçları daha fazla kontrol gerektirenden daha az kontrol gerektirene doğru bir sırada uygulanır. "Rahat" ve "hazır ol" çalışmalarında öğretmen öğrenciyi, müdahale edebilecek mesafede durur. Öğretmen çalışma esnasında hem model olup hem fiziksel yardım sunması gerektiği durumlarda başka bir öğretmenden yardım alır.

-Öğrenciyi "hazır ol"duruşuna ilişkin ana yönerge verilir. Eller bacaklara temas edecek şekilde yanda birleştirilirken sol ayak diğer ayağın yanına getirilir. Baş, gözler bayrağı takip edecek şekilde kaldırılır.

-"1, 2, 3 tıp" oyunu "hazır ol"duruşunu pekiştirmek için oynatılır. Oyunda öğrencilerin komutlara uyarak sessizce beklemeleri istenir. Uygun şekilde bekleyen öğrencilere balonla oynama fırsatı verilir. Bu çalışmada bekleme süresi aşamalı olarak artırılır. Bekleme esnasında öğrencilerin stereotipik davranışlar sergilemesine izin verilmez.

-Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı ile tören videoları izletilip uygun davranışlar gösterilerek açıklanır. Öğrencilere "Rahat!"ve "Hazır ol!"komutları verilir. Saygı duruşunun ardından İstiklâl Marşı söylenir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesine göre marşı dinlemeleri veya söylemeleri istenir. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nda öğretmen, öğrencilerin karşısına geçerek model olur. Gerektiği durumlarda sözel ipucu, model olma ve fiziksel yardım stratejileri ayrı ayrı ya da bir arada kullanılır. Öğretmen komutlara uyan ve sessizce bekleyen öğrencileri sözel olarak pekiştirir.

"10. Yıl Marşı"çaldığında öğrenciler marşın ritmine uygun şekilde ellerindeki bayrakları sallayarak eşlik ederler. Öğretmen bayrak sallamayan öğrencilere yakın durarak fiziksel yardım sunar.

-Tüm yardım ve uyarılara rağmen hedef davranışı sergileyemeyen öğrenciler için hedef davranışa en yakın olan başarılı davranışlar pekiştirilerek davranışa şekil verilir.

-Çalışmalar bittiğinde "Şimdi balon zamanı."denir ve tüm öğrenciler balonları ile oynamaya davet edilir.

-Tören prova çalışmaları, tören programı sırasına göre yapılır ve mümkün olduğunca tören ortamına benzer bir ortam yaratılır.

BÖLÜM-4**Ölçme ve Değerlendirme**

Öğretim sonunda öğrencilerin hedef davranışların her birini bağımsız yapıp yapamadığı ya da hangi ipucuyla yapabildiği kaydedilir. Öğrenciler, hedef davranışları bağımsız olarak yapabilene kadar diğer ders saatlerinde de öğretim denemeleri sürdürülür.

Hedef Davranış	Öğrenci 1				Öğrenci 2				Öğrenci 3				Öğrenci 4			
	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız	Fiziksel yardım	Model ipucu	Sözel ipucu	Bağımsız
1. "Rahat" duruşu yapar.																
1.a. Ayakta dik durur.																
1.b. Sol ayak, bir ayak genişliğinde yana açılır.																
1.c. Eller, sol el altta ve üst üste gelecek şekilde bel çukurunda birleştirilir.																
2. "Hazır ol" duruşu yapar.																
2.a. "Rahat" duruşta bekler.																
2.b. Komutla birlikte topukları birbirine değecek şekilde sertçe birleştirir.																
2.c. Eller, parmaklar bitişik şekilde bacakların yan kısmında tutulur.																
3. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nda uygun davranışlar sergiler.																
3.a. Saygı duruşu süresince "hazır ol" duruşunda sessizce bekler.																
3.b. İstiklâl Marşı süresince "hazır ol" duruşunda bekler.																
3.c. İstiklâl Marşı'nı mırıldanır / söyler.																
3.d. İstiklâl Marşı söylenirken bayrağa bakar.																